

ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТА

Фесенко А. Г., студентка 2 курсу факультету Менеджменту
Радіонова Л. О., доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Серед сучасних реформ в Україні одне з перших за важливістю міськ займає реформа місцевого самоврядування. Для забезпечення реальної самостійності та відповідальності органів місцевого самоврядування, їх ефективної діяльності в інтересах населення необхідні відповідні правові, економічні, організаційні, соціальні та фінансові умови. Заходи, що вживаються для досягнення цих цілей, часто не дають належних результатів. Основною проблемою є те, що вони здійснюються без достатнього наукового обґрунтування, часто методом спроб і помилок. Вдосконалення цих форм, пошук нових і найбільш ефективних соціальних технологій – це постійний процес навіть для стабільних держав.

В Україні, яка переживає складний період, пошук оптимальних форм управління, нових управлінських і самоврядних технологій, є актуальним і пріоритетним напрямом руху.

Питання щодо економічного розвитку міст, так само як і інших типів поселень, не є принципово новим. Міста існують давно, і основою життєзабезпечення, підвищення якості життя їх мешканців завжди була економічна діяльність громадян. Економічне середовище, в якому існують міста, змінюється дуже швидко. Відбувається її інтернаціоналізація: стрімко формуються світові ринки, відбуваються процеси політичної та економічної інтеграції, розвиваються і поширюються нові технології. Майже зникли перепони для вільного світового перетікання інвестицій, які складають основну частину економічного розвитку міст, що забезпечують їхню податкову базу та зайнятість городян.

У недавньому минулому міста розвивалися, виконуючи задану «зверху» функцію у рамках так званої «політики розміщення продуктивних сил», орієнтованої на максимальну комплексність і взаємозв'язок, і часто – на економічну «монофункцію». У нових економічних умовах, що викликали кризу цілої низки галузей економіки, міста з великою кількістю текстильних, вугледобувних підприємств потрапили у складне становище [1].

Умови розвитку міст ускладнюються тим, яким чином сьогодні будуються їхні відносини з центральними органами. До найбільш істотних питань можна віднести формування достатньої і стабільної фінансово-економічної основи розвитку, а також правову невизначеність у ряді найважливіших сфер міського господарства. Проте не завжди міста можуть розвинути взаємопов'язані з центром програми розвитку у сфері перетину інтересів громад, наприклад, із використання сировинної бази для переробної промисловості, виробництва продукції локального споживання, спільному

розвитку і використання об'єктів транспортної та іншої інфраструктури, впровадження екологічних програм тощо.

Таким чином, економічний розвиток українських міст, хоча і змінюється, залишається дуже непростим. Все більш помітною стає проблема роз'єднаності дій всередині самих міст. Позитивний ефект від успіхів у тій чи іншій сфері економічного і соціального розвитку не досягає тих значень, які могли б бути отримані в результаті системної роботи. Однією з основних цілей органів місцевого самоврядування як влади, найбільш наближеною до громадян, є забезпечення необхідних умов для життєдіяльності городян. Типи найважливіших потреб городян, які реалізуються в процесі їх життєдіяльності, майже не залежать від галузей спеціалізації міста [1]. Незалежно від того, що виробляється на підприємствах, ці проблеми залишаються майже незмінним і включають в себе такі потреби, як харчування, житло, робота, духовний та фізичний розвиток, виховання і навчання дітей, спеціальна освіта, охорона здоров'я, різні матеріальні блага і послуги, транспортні засоби для переміщення, засоби зв'язку для передачі і отримання інформації тощо.

Науково обґрунтований розвиток потребує осмисленого підходу до вирішення проблем, що існують на певній міській території. Довгостроковий план розвитку будь-якої територіальної соціально-економічної системи оформлюється у вигляді концепції розвитку, містить стратегії, тобто сукупність принципових напрямів довгострокового розвитку. Головне призначення концепції – служити основою для прийняття як короткострокових, так і довгострокових рішень. Отже, концепція - це ані план, ані програма, ані прогноз майбутніх дій. Одним із головних завдань концепції є вирішення проблем системи, тому цілі й обумовлені ними шляхи розвитку повинні бути орієнтовані на вирішення виявлених проблем [2].

Таким чином, можна припустити декілька шляхів розвитку міста як соціально-економічної системи:

Перший варіант – соціальний розвиток на базі підвищення ефективності економічної діяльності. Джерелом доходу міста стає переважно його економічна діяльність.

Другий варіант – відтворення економіки міста за рахунок експлуатації «запасу терпіння» соціуму. Для досягнення цілей розвитку або вирішення поточних завдань мобілізуються накопичені запаси. З'являється реальна загроза втрати соціальної стабільності.

Третій варіант характеризується тим, що існування і розвиток жителів міста здійснюється за рахунок «проїдання» ресурсів території, накопичених запасів, позикових коштів, дотацій і субсидій.

Четвертий варіант – стагнація. Він характеризується відсутністю бачення перспектив розвитку й управління, слабкою залежністю доходів жителів від результатів їх економічної діяльності, «проїданням» ресурсів і запасів території, соціальною нестабільністю.

Література

1. Стадник Г. В., Радіонова Л. О. Модель управління малим містом України: виклики сучасності [Електронний ресурс] / Г. В. Стадник, Л. О. Радіонова // Інфраструктура ринку. –

2019. – № 28. 415 с. (23-29). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/28-2019>.

2. Радіонова Л. О. Теоретико-методологічні аспекти управління адаптивним розвитком малих міст України // Проблеми адаптації соціально-економічних систем до екзогенних змін / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Калініченко. Х. : ФОП Панов А. М.Х. : ФОП Панов А. М., 2019. – 640 с. (С. 370-380)